

Asia: VN/18946/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit esityksen lakipykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin

Osaamisen tunnustaminen ja tunnistaminen on perusteltu ja kannatettava lähtökohta uudistukselle. Näemme hyvänä myös sen, että uudistuksen perusteena on viranomaistarpeiden sijaan tavoite opiskelijan edun toteutumisesta ja osaamisen näkyväksi tekemisestä, ja että opiskelija voi itse päättää tietojensa kirjaamisesta.

Osa vapaan sivistystyön oppilaitoksista tarjoaa myös taiteen perusopetusta. Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille suunnattua taidekasvatusta, mutta myös aikuisväestön kiinnostus taiteen perusopetusta kohtaan on kasvussa. Nykyisellään taiteen perusopetuksen noin 128 000:sta oppilaasta noin 10 000 on aikuisia. Opetus perustuu opetussuunnitelmaan ja oppilaan osaamisen arviointi on osa järjestelmää. Opettajien kelpoisuuksista on säädetty asetuksella. Yleisen oppimäärän suorittamisesta opintoja kertyy 500 tuntia, ja laajan oppimäärän 1 300 tuntia.

Toteutuessaan esitys johtaa tilanteeseen, jossa oppilas voi saada kansalaisopistossa suoritetun vapaan sivistystyön kurssin kirjauksena Koski-tietovarantoon, mutta samassa oppilaitoksessa taiteen perusopetuksen kautta saavutettu osaaminen jää kirjaamatta. Asian valmistelua tehneen työryhmän muistiossa todetaan, että monet kansalaisopistot järjestävät myös taiteen perusopetusta. Muuta asiasta ei ole kirjattu. Nähdäksemme asiasta olisi ollut, ja olisi edelleen, tärkeätä tehdä kokonaisarvio, jossa myös taiteen perusopetuksen näkökulmat tulevat huomioiduiksi.

Kommentit esityksen taloudellisten vaikutusten arviointiin. Onko teillä näkökulmia lakimuutoksen käytännön toteuttamiseen, kuten vapaatavoitteisen koulutuksen tallentamisen vaatimiin taloudellisiin vaikutuksiin?

On hyvä, että käyttöliittymä, ja sitä kautta sen ylläpito, tarjotaan maksutta. Myös tarjottu koulutus ja valtionavustukset tulevat varmasti tarpeeseen. Kiinnitimme kuitenkin huomiota kohdassa Muut

toteuttamisvaihtoehdot esiin nostettuun kirjaukseen, jossa arvioidaan, että mikäli tietojen tallentaminen olisi ylläpitäjille velvoittavaa, voisi riskinä olla, että kaikilla ylläpitäjillä ei olisi osaamisperusteisuuteen ja tallentamiseen tarvittavia resursseja ja osaamista, mikä voisi johtaa oppilaitosten yhdistymisiin tai jopa lakkauttamisiin. Kirjaus herättää kysymyksen siitä, kuinka suuri osa oppilaitoksista kuuluisi mahdollisesti tähän ryhmään. Opiskelijoiden yhdenvertaisuuden osalta on kirjattu, että mikäli oppilaitos päättää olla ottamatta tietojen tallentamista käyttöön, voi opiskelija esittää siitä oppilaitokselle toiveen. Mikäli oppilaitoksella ei ole riittäviä resursseja käyttää järjestelmää, voi opiskelijan toiveeseen olla mahdotonta vastata.

Kommentit esityksen viranomaisvaikutusten arviointiin. Onko teillä näkökulmia lakimuutoksen käytännön toteuttamiseen, kuten vapaatavoitteisen koulutuksen tallentamisen vaatimiin teknologisiin edellytyksiin tai siihen, ettei esityksessä mainittuihin opintosuoritustietoihin sovellettaisi laissa valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä (884/2017) säädettyä 10 §:ä eikä 29 § 2 ja 4 momentteja tietojen luovuttamisesta tietovarannosta?

-

Kommentit esityksen muihin vaikutusten arviointeihin

Yhteiskunnallisten vaikutusten arvioinnin osalta uudistus on kannatettava. Mahdollisuus vapaa-ajalla hankitun, toisinaan hyvin syvällisenkin, osaamisen nykyistä laajempaan hyödyntämiseen ja osaamisen osoittamiseen niin muissa opinnoissa kuin työelämässä on erittäin kannatettavaa.

Kommentit esityksen tietosuoja- ja tiedonhallintavaikutusten arviointiin. Onko teillä näkökulmia lakimuutoksen käytännön toteuttamiseen, kuten opiskelijalta edellytettävään pyyntöön?

-

Muut kommentit

Kohdassa Yhdenvertaisuus on kirjaus: ”Koska vapaan sivistystyön koulutuksia, pois lukien taiteen perusopetus, eivät ohjaa valtakunnalliset opintosuunnitelmat tai tutkintojen perusteet, ei eri oppilaitosten opiskelijoiden katsota olevan eriarvoisessa asemassa siitä johtuen, että jonkun oppilaitoksen koulutuksesta voi tallentaa tietoja tietovarantoon ja jonkun toisen oppilaitoksen koulutuksesta taas ei.” Osa kansalaisopistoista tarjoaa taiteen perusopetuksen opetusta, mutta se ei ole osa vapaan sivistystyön koulutusta. Taiteen perusopetuksesta säädetään laissa (633/1998) ja asetuksessa (813/1998) taiteen perusopetuksesta, joten tämä kirjaus tulisi muuttaa.

Seirala Viivi
Taiteen perusopetusliitto TPO ry